

Драч Т.Л.

Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

ХОРЕОГРАФІЧНА ПІДГОТОВКА АРТИСТІВ ЕСТРАДИ ТА ЦИРКУ

Анотація. Стаття присвячена питанню особливостей хореографічної підготовки артистів естради та цирку. В силу специфіки підготовки цих артистів, їх розвиток слід спрямовувати на удосконалення виконавських здібностей та підготовку до участі у видовищних шоу, розвиток віртуозної техніки, що захоплює глядачів, які приходять на виступи артистів естради та циркові шоу. Метою статті є дослідження методики викладання хореографії для артистів естради та цирку. Завдяки проведеному дослідженню ми проаналізували літературні джерела щодо хореографії в цирковому мистецтві та естраді та визначити важливість хореографічної підготовки артистів під час навчання у професійних закладах, дослідити досвід українських артистів щодо застосування хореографічного мистецтва у всіх жанрах цього напрямку.

Ключові слова: сучасна хореографія, циркове мистецтво, естрада, методика викладання, українські артисти.

Drach Tamara

National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts

DANCING PREPARATION OF STAGE AND CIRCUS ARTISTS

Summary. The article is dedicated to the question of the specific way of choreography preparation of the stage and circus artists. Due to special needs of these artists, their development it's necessary to direct to the improvement of performing skills and preparation to the participation in the spectacular shows, development of masterly technique which admired audience, who comes to the performance of the stage artists and circus shows. The purpose of the article is to research the methods of teaching choreography for stage and circus artists. For deciding this purpose we had such tasks: to analyse earlier published works, concerning dancing preparation of the circus artists; to study the programme of the preparation of the stage and circus artists of Kyiv academy of circus and stage artists; to made art criticism analyse of the artistic activity of the Ukrainian circus artists, who used in their performances the dancing elements. Research methodology. During our research we have used the analyze of literature, pedagogical experiment and art criticism of modern circus and stage performances. Results. Due to the research we have analysed the literature concerning the question of dance preparation of stage and circus artists. We considered the question of importance choreographic preparation of the future artists during their education in the professional colleges, we have researched the experience of Ukrainian artists, who are using choreography in their performances. Dancing preparation of the artists play an important role in their future career. Due to the research we have analysed earlier published works, which are related to the dancing preparation of circus artists and we have studied the programme of preparation of the stage and circus artists of different genres of Kyiv academy of stage and circus artists. Novelty. The author have made an attempts to analyse the programme of preparation of circus and stage artists. Author recommends to use modern-dance training for preparation of the circus and stage artists. The practical significance. Due to this research we have made a conclusion that programme of preparation of circus and stage artists should include all styles of choreography, and especially modern-dance. So, we need to give such preparation for pupils who wish to enter the Kyiv academy of stage and circus artists.

Keywords: modern-dance, circus art, stage art, methods of teaching, Ukrainian artists.

Постановка проблеми. Хореографічна підготовка є важливим компонентом у всіх циркових жанрах. Адже виступи на арені перед глядачами вимагають граційного поводження при будь-яких видовищних номерах, саме тому хореографічна підготовка включена в програму розвитку артистів цирку і вивчається ними від першого до останнього курсу. В нашій статті ми проаналізували напрямки хореографії найбільш актуальні для артистів естради та цирку та спробували визначити важливі тенденції у подальшому розвитку циркового мистецтва за рахунок покращення професійної підготовки артистів засобами сучасної хореографії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед останніх публікацій щодо цієї тематики слід відмітити статтю Касьянкової Олени (2018), в якій було розглянуто питання підготовки режисера-хореографа в реаліях сьогодення, наукову публікацію Малихіної Марини (2019), щодо проблеми використання синтезу мистецтв у про-

фесійній підготовці артистів цирку, тези доповіді Старшого О.В. (2018), де окреслено особливості розмовного жанру на естраді. Pony Poison (2017) в своїй роботі «Simply circus» розповів історію виникнення всіх циркових жанрів та їх особливості, розглянув питання розвитку циркового мистецтва та естради, а також надав методичні рекомендації щодо підготовки артистів цирку.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Українські артисти користуються успіхом як в Україні, так і за кордоном. Серед відомих циркових артистів слід назвати таких метрів як В. і В. Лазаренки, А. Дурова, О. Попова, харків'янку І. Бугримову, яка понад 40 років працювала з левами, ексетрика та еквілібриста П. Маяцького та ін.

Наразі прийняло естафету нове покоління артистів, серед яких слід відмітити артистів розмовного жанру дует Данильця та Мойсеєнка Володимира, відомого конференсьє Валерія Митрофанова, міма Борю Борисенка, естрадних танцівниць Ла-

уреата VII Всесоюзного конкурсу артистів естради Шабаршину Галину, артисток балету Аріну Зінченко, Ганну Суворову, Євгенію Фролову та інших.

Завдяки їхній творчості циркове мистецтво України зберігає свої провідні позиції вже протягом кількох десятиліть та набуває нових актуальних форм. Питання хореографічної підготовки артистів цирку вже піднімалося серед науковців. Але невирішеними залишаються питання напрямків хореографії, з якими слід знайомити майбутніх артистів. Важливо провести мистецтвознавчий аналіз творчості українських артистів естради та цирку, хто з них застосовує хореографічне мистецтво у своїх номерах, та яким чином слід поліпшити якість викладання хореографічного мистецтва у професійних закладах задля розвитку виконавських навичок артистів.

Формування цілей статті: головною ціллю статті є дослідження методики викладання хореографічного мистецтва для артистів цирку та естради.

Задля цього були поставлені завдання:

- проаналізувати раніше опубліковані праці з приводу хореографічної підготовки артистів цирку;

- вивчити програму підготовки артистів цирку Київської муніципальної академії артистів цирку та естради;

- провести аналіз творчості відомих наразі артистів цирку України, котрі в своїх номерах використовують хореографічні елементи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Танець є складовою частиною багатьох циркових номерів та естрадних виступів. Хороша професійна підготовка артистів дає змогу поліпшити якість номерів. Особливе значення посідає сучасна хореографія: стиль модерн, контемпорарі, бродвей, пол-данс, повітряна акробатика на полотнах та кільці, клубні напрямки хореографії та ін. Цирк – видовище мистецтва, де виконавцям необхідна пластика та грація.

Артисти цирку вивчають хореографію в процесі підготовки до їх професійної діяльності. Майбутні артисти цирку та естради, такі як жонглери, акробати, дресировальники, еквилібристи, ілюзіоністи, фокусники, клоуни, міми, естрадні співаки і танцівниці вивчають всі ази хореографічного мистецтва в процесі навчання. Для цього у програму підготовки артистів естради та цирку слід включати як класичну хореографію, так і всі сучасні напрямки, які в даний час з'являються на горизонті танцювального простору. В нашій статті ми проаналізували особливості хореографічної підготовки артистів естради та цирку.

Одним з напрямків циркового мистецтва є пантоміма, де особливо важлива хореографічна підготовка. Пантоміма – вид сценічного мистецтва, в якому художній образ створюється за допомогою міміки, жестів, пластики тіла, тощо.

Сучасний мім досконало володіє тілом і знає мову балету, він акробат, жонглер, драматичний артист. Для підготовки мімів використовують класичну хореографію, народну та сучасну, оскільки міми мають бути різножанрово підготовленими. Вони вивчають нюанси класичної хореографії, сучасні танцювальні практики та особливості народних танців задля підготовки оригінальних номерів [7].

Наразі в Україні для підготовки артистів естради та цирку цього та інших жанрів діє Київська муніципальна академія естрадного та циркового мистецтв ім. Л.І. Утьосова, якою наразі завідує Корнієнко Владислав Вікторович. Особливу увагу він приділяє наданню студентам актуальних навичок, які дозволяють їм використати набутий досвід в процесі їх подальшої професійної діяльності.

Серед випускників естрадно-циркової академії є відомий мім Борис Борисенко, наразі працює як артист цирку в Circus due Soleil. Приймає участь у багатьох телевізійних шоу та створює свої унікальні номери, серед яких можна відмітити “Мауглі”, “Тоу”, “Вічний зов” та ін., в яких Борис вдало поєднує сценічну пластику, пантоміму, хореографію, акробатику, акторську майстерність. Його номерам притаманна оригінальність та легкість виконання, своєрідне почуття гумору.

Свій шлях до успіху він починає з вивчення хореографічного мистецтва у Театральній студії балету “Марія” (м. Херсон), під керівництвом Шабаршини Г.І., яка розвинула в ньому необхідну пластичність та танцювальність для вступу в естрадно-циркову академію.

Після закінчення академії він поступив у Педагогічний університет ім. М. Драгоманова, де в процесі навчання продовжив розвиток своїх пластичних та хореографічних навичок, вивчав технічні елементи акробатики, клоунаду, жонгливання та акторську майстерність.

Зараз, виступаючи у видовищних циркових та естрадних шоу, він застосовує набуті навички та удосконалює свою майстерність на спеціалізованих майстер-класах та семінарах.

Одним з різновидів естрадного мистецтва є розмовний жанр. І хоча в цьому напрямку більше артист користується голосом, ніж тілом для створення образу, тим не менш артисти цього жанру мають удосконалюватися і у хореографічній майстерності в залежності від особливостей постановки.

У самому понятті розмовний жанр фактично розкрито і його змістовне наповнення: це жанр, пов'язаний зі словом. До нього відносять: конферанс (сольний і парний), інтермедію, естрадну розповідь, монолог, фейлетон, буриме, естрадний діалог, сценку, мовну пародію, куплет, репризу, каламбур, декламацію, мелодекламацію, монолог в образі, сатиричний дует і под. Різновиди розмовного жанру постійно доповнюються новими формами, як, наприклад, такими популярними на сьогодні розмовними сценічними виступами, як скетч, стендап, мікромініатюра, яка є інсценізацією анекдоту і под.

Особливим різновидом естрадного слова є музично-розмовні жанри, до яких належать частівка, куплети, музична мозаїка, шансонетка, музичний фейлетон, музична пародія. Зрозуміло, що основна роль у них також належить слову, а музика вже лише доповнює основне дійство, слугує своєрідним тлом і оформленням, яке додає виступу своєрідної яскравості і живості [6, с. 324].

Чудовим дуетом розмовного жанру, який склався у цій самій естрадно-цирковій академії слід назвати дует Данильця Володимира та Мойсеєнко Володимира. Їхні мініатюри користуються великим попитом за рахунок пластичної виразності

обох артистів та постійних режисерських пошуків у вирішенні драматичних образів. Їхні номери «Кролики», «Трактор», «Індійське кіно» та ін. відрізняють артистів завдяки колоритному гумору та особливій емоційній подачі кожного діалогу.

Під час виступів артистів естради та цирку важливе місце займає танцювальне оформлення номерів. В кожному цирковому та естрадному шоу танцівниці та танцівники супроводжують виступи популярних артистів естради, виконують окремі хореографічні номери та створюють першокласне оформлення кожної вистави. Тому в Київській муніципальній академії естрадного та циркового мистецтва є напрям підготовки сучасного естрадного танцю [4, с. 54].

Серед випускників кафедри є діючі артисти естради, такі як Аріна Зінченко, Фролова Євгенія, Ганна Суворова та інші, які в даний час виступають в популярних танцювальних шоу по всьому світу. Аріна Зінченко заснувала свій

шоу-балет, який окрім сучасних хореографічних постановок використовує повітряну акробатику на полотнах, кільці та спіралі, а також створює цікаві дуетні акробатичні номери зі своїм партнером по виступам.

Висновки з даного дослідження та перспективи. Хореографічна підготовка артистів цирку та естради відіграє важливу роль у їхній подальшій професійній кар'єрі. Завдяки проведеної роботі ми проаналізували раніше опубліковані праці, які стосуються хореографічної підготовки артистів цирку, дослідили програму підготовки артистів естради та цирку різних жанрів Київської муніципальної академії артистів естради та цирку, провели аналіз творчості відомих артистів цирку України, котрі в своїх номерах використовують хореографічні елементи. Найближчим часом автор планує розглянути питання хореографічної підготовки артистів театру та кіно в Україні.

Список літератури:

1. Абдоков Ю.Б. Музыкальная поэтика хореографии: Пластическая интерпретация музыки в хореографическом искусстве. Взгляд композитора. Москва, 2009. 272 с.
2. Вагнер Р. Произведение искусства будущего. Избранные работы. Москва, 1978. 261 с.
3. Ковальская И. От оперетты к мюзиклу: к вопросу об исторической логике музыкальной комедии. *Музичне мистецтво і культура: Наук. вісник*. 2007. № 8. С. 136–148.
4. Касьянова О. Підготовка режисера-хореографа в реаліях сьогодення. *Культурологія та мистецтвознавство. Київське музикознавство*. 2015. № 1. С. 54–60.
5. Курьшева Т. Музыка... Люди... Театр... Сборник статей. Москва, 2012. 348 с.
6. Старшой О.В. Розмовний жанр на естраді: феномен М. Жванецького. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2018. № 2. С. 324–328.
7. Малихіна Марина. Проблема використання синтезу мистецтв у професійній підготовці артистів цирку. Наукова бібліотека України. 2019. URL: <http://www.info-library.com.ua/libs/stattya/383-problema-vikoristannja-sintezu-mistetstv-u-profesijnij-pidgotovtsi-artistiv-tsirku.html>

References:

1. Abdokov, U.B. (2009). *Musikalnaja poetika horeographyi: Plasticheskaja interpretacija muzyki v choreographicheskom iskustve. Vsgliad kompozitora*. [Musical poetic of dance: Plastic interpretation of music in dancing art: Composer's point of view]. Moscow: MGAH. (in Russian)
2. Vogner, R. (1978). *Proizvedenije iskustva buduscheva. Izbrannije roboty* [Works of future art]. Moscow: Art. (in Russian)
3. Kovalska, I. (2007). Ot operetty k musiklu: k voprosu ob istoricheskoy logike musicalnoy komedii [From operetta to musical: the question of historical development of musical comedy]. *Musical art and culture: Scientific journal*, no. 8(2), pp. 136–148. (in Ukrainian)
4. Kasjanova, O. (2015). Pidgotovka rejisera-horeographa v realijah siododennja [The preparation of the director-choreographer in today's reality]. *Kyiv musical art*, no. 1, pp. 54–60. (in Ukrainian)
5. Kurisheva, T. (2012). *Muzika... Ludi... Teatr...* [Music... People... Theater...]. Collection of articles. Moscow: Moscow conservatory. (in Russian)
6. Starshoy, O.V. (2018). Rozmovnij ganr na estradi: fenomen M. Ghvanetskogo. [Conversational genre on the stage: the phenomenon of M. Zhvanetsky]. *Herald of the National academy of managerial staff of culture and arts*, no. 2, pp. 324–328. (in Ukrainian)
7. Malyhina, M. (2019). *Problema vykoristannja syntezy mystectv v profesijnij pidgotovci artystiv cirku* [The problem of using of synthesis of arts in the professional development of circus performers]. Retrieved from: <http://www.info-library.com.ua/libs/stattya/383-problema-vikoristannja-sintezu-mistetstv-u-profesijnij-pidgotovtsi-artistiv-tsirku.html> (in Ukrainian)